

**Előfizetési árak:**

están vagy háshoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre. 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor

Egyes szám ára 8 fill.

# DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Hirdetések díja:**

Egy ☐ cm. területen-  
ként 8 fillér.

Nyiltér és magán-  
érdekű közlemények  
soronként 40 fillér.

Megjelenik  
minden nap, az ün-  
nepek és vasárnapok  
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

## Vádak.

Debreczen, okt. 22.

Az ellenzék a költségvetésnek a pénzügyi bizottságban tartott tárgyalása alkalmával több rendbeli váddal állott elő, melyek abban foglalhatók össze, hogy a kormány elhanyagolja faji és nemzeti érdekeinket s hogy államháztartásunk és nemzeti vagyonosodásunk aggasztó állapota is a mostani kormány bűnéül róható fel. Mindezen vádakra Széll Kálmán kormányelnök kellően megfelelt s a nagyhangú vádak e felelet hatása alatt a minimumra zsugorodtak össze.

Kimutatta, hogy a magyar állam egysége ellen irányzott minden támadást a leghatározottabban visszavert és kormányzatának minden lépésében érvényesítette azt, a mit hirdet.

Legfontosabb és Magyarország gazdasági érdekeinek megóvása szempontjából legmegnyugtatóbb a miniszterelnök azon kijelentése, hogy a külön vámterület kérdésében az ország jogait megóvta és kifejezésre juttatta.

Sohasem vonta kétségbe, hogy Magyarországnak nem volna joga az önálló gazdasági berendezkedéshez s az önálló vámterület felállítá-

sát oly intézkedésnek jelzi, melyet szükség esetében mindenkor fogamatosíthatunk.

Magyarország miniszterelnöki székéből ily határozott és jogainkat erélyes hangon kifejező nyilatkozatot az önálló gazdasági berendezkedés lehetőségéről még nem hallottunk s e kijelentés alkalmas arra, hogy a kormány és a liberálisizmus iránti bizalmat fokozza s az egész országban általános meglepedést fog kelteni.

És teljes mértékben osztozunk a miniszterelnök azon felfogásában, hogy az önálló vámterülethez való jogunk érvényesítése ez idő szerint nem képez politikai és gazdasági szükséglet. Mert az önálló vámterület felállításával bonyodalmak és gazdasági bizonytalanság járnak karöltve s közgazdasági bajaink között egyáltalában nem kívánatos az, hogy magunkat ezeknek a bonyodalmaknak kitegyük. Mert el kell ismernünk, hogy az ország vagyoniilag és közgazdaságiilag stagnálás állapotában van, vagyis ahogy a miniszterelnök kifejezte, e tekintetben visszaesés tapasztalható s ha azt akarjuk, hogy a meglévő előnyöket kockáztatóra ne tegyük, nem szabad az önálló vámterülettel a

mostani kritikus gazdasági időpontban kísérleteket tennünk.

A mostani közgazdasági állapot nem a közös vámterület következménye, mert az európai krízis, melynek hatását csaknem minden európai állam érzi, — nem belső, hanem külső tényezők eredménye.

A közjogi ellenzéknek azon vádja tehát, hogy az agrarizmus és a merkantilizmus közötti küzdelem a jelen kormány politikájának következménye, oly alaptalan vád, mely csak azért hozatott fel, mert az ellenzéknek a fenforgó bajok eredetét kutatva, bűnbakot kellett keresni s mi sem természetesebb, hogy ezt a kormányban találja meg. Köztudomdsu dolog pedig, hogy a merkantilizmus és az agrarizmus közötti küzdelem csirái már hosszú évek óta lappanganak és kitörésre annak folytán jutottak, hogy rosszul érezvén magát mind a kettő, a helyett, hogy helyzetüket szanálni igyekeztek volna, egymás ellen támadtak.

A miniszterelnöknek a gazdasági helyzetről adott ezen magyarázata teljesen megegyezik a közjogi ellenzék részéről emelt vádakat. Mert a kormány elejétől fogva felismerte a bajt s igyekezett azon, hogy a közgazdasági életünkben

## TÁRCZA.

Erkel Sándor.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —

Írta: Drumár.

„Egy szó villámolt a hazán keresztül  
Egy röpke szóban annyi fájdalom...”

Mikor városunk jubileumi díszbe öltözött s falairól a tricolor pompája lengett alá, az alatt a királyi operaház homlokára a gyászlobogó vetett komor árnyékot s csarnokai Siegfried gyászindulójától visszhangzottak.

Erkel Sándor feküdt a ravatalon...

Miként a nehéz álomból ébredő nem meri kinyitni szemét a sötétben, álmanak folytatásától félve, akként szereínök megcsalni a fájdalmas ébrenlétet, hogy a rettenetes veszteségnek súlyát ne érezzük.

Nem akarjuk, nem tudjuk átérteni veszteségünk teljes mérvét és színlelt lethargiával haladunk tova a köznapiság kisserű keréknyomaiban.

Pedig lábunk előtt terül el a ledől colossus egész megdöbbenő nagyságában, alkalmassá válván arra, hogy az érdemek azon igazságos mértékével mérlegeltessék, melyet a méltányos emberiség az elevenekre alkalmazui illetlennek vél. Lehet, hogy igazunk is van! Hogy is tudnók mérlegelni azok nagyságát, kik magasan fejtünk felé, a felhőkbe érnek! Nekünk csak földi mértékeink vannak s ha Gulliver nagynak akar mutatkozni: ne emelje fejét magasra, hanem feküdjön le törpéi közé, hogy megismerhessük őt.

Csak hogy az ily megismerésnek drága az ára.

Hiába hengergetünk sirja felé ölnyi emlékköveket, hiába hangzanak utána nagy-szavu epilógok — azért csak csonka marad az üressé vált talapzat, melyről ledől a hatalmas oszlop. Hát ha ennek az oszlopnak még egy nagyszabású intézmény egész terhet, a külföld éber kritikájának teljes súlyát is kelle viselnie? Nem félő-e, hogy utána-dól az egész épület, a magasra emelt kupolával együtt, ha csak egy erős váll a megtámasztásra nem siet? Próbálgatunk is utódokat helyezni az árván maradt talpazatra, de bizony csak szemünket bolondítjuk el e kísérletekkel, mert jól tudjuk, hogy azt a helyet csak nagyjából vagyunk képesek betölteni s a maradék hézagot mesterséges tömésekkel igyekszünk elfedni.

Erkel Sándor nyilvános szereplése 15 éves korában kezdődik, mint üstdobosa az operai orkesternek. Tizenhárom évig viselte e tisztet (1864—1874), mely idő alatt minden figyelmét a hangszereles szabályainak és titkainak kifürkészésére fordította.

A ki ezen állását hozzá nem méltónak vélné gondolja meg, hogy Doppler, az „Ilka” szerzője ugyanakkor a kisdobot kezelte, mely hangszert azután fia örökölte tőle s kezeli még ma is. — a baireuthi alapkövetélnél előadott IX symphoniánál pedig már akkor is (1872) nagynevű Richter János kezelte ugyancsak az üstdobot!

28 éves korában kartanítóvá nevezetett ki, következő évben pedig első karnagygyá. Rövid ideig az opera igazgatója is volt, de meglehetősen zárkózott természete nem fért össze az igazgatói teendőknél nyugtalansá-

gával és nyilvánosságával s azért az igazgatói tisztségről csakhamar lemondott, egyedül l. karnagyi méltóságát tartván meg, mely feladatával lelkének egész melegével foglalkozott.

Ma már nem képezheti vita tárgyát, hogy a fővárosi philharmonikusokat Erkel emelte arra a külföld által is irigylt nívóra, melyen állanak. Ez a derék társulat ma, intelligenciájával és fegyelmességénél fogva, ha nem is első orkesterre Európának, de mindenesetre a legelső közt foglal helyet.

Nem a chauvinizmus elfogultsága mondatja ezt velünk, hanem külföldi karmesterek díszesétét reprodukáljuk ezzel, kik kész örömmel sietnek minden meghívásunkat elfogadni.

Mi megszoktuk a népszerűséget úgy képzelni, hogy az illetőnek neve mind sürűben hangzottassék. Erkel nem ily értelemben volt népszerű. Ő reá nézve minden idegen volt, a mi a partitúrával a legszorosabb összeköttetésben nem állt. Ő zenészei, igaz barátai s egyuttal tanítványai között találta fel világát s ez a viszony oly szoros volt, hogy Erkel nevéhez mindig odaképzeltük a philharmonikusokat is és viszont.

Népszerűségénél csak tekintélye volt nagyobb.

A tudás és képesség minden tökéletességének birtokában, páratlan interpretáló érzékkel felruházva, csodás dolgokat végeztetett zenekarával. Ő előtte ismeretlenek valának az „összöveg”-nek ugynevezett zatonjai, melyen már nem kevés ambíció feneklett meg. Biztosan járt a leghomályosabb jelzé-

mutakozó ellentétek elsimuljanak s azon intézkedései, melyeket az újabb időben folyamatba vett, mind közgazdasági kérdések megoldására vonatkoznak és csak az elfogult nem látja be, hogy a mai kormány legfőbb gondját épen a közgazdasági kérdések megoldása képezi s egy év óta egyebet sem készít, mint közgazdasági reformokat.

A miniszterelnök a felmerült ellentétre nézve kijelentette, hogy azt a harcot, melyet eltagadnunk többé nem lehet s melynek az országra nézve jótékony következménye nincsen a legnagyobb mértékben károsnak tartja s ismételtén kifejté, a mit már mi is e lapok hasábjain többször hangoztatunk, hogy a kormány sem az agrárius, sem a merkantil irányzatot nem követi, hanem úgy fog eljárni, hogy az ország minden közgazdasági érdekét a maga fontosságához képest egyaránt ápolja, fejleszse és összhangzatba hozza.

Egyébiránt az agrarizmus ujabban azon gyanuba keveredett, hogy jelszavul használja fel a reakció, nem annyira osztály-, mint felekezeti velleitások számára s Gajárynak teljesen igaza van abban, hogy az agrarizmus hazai nyilvánulásaiban észrevehető bizonyos reakzionárius jelleg, mely külföldön, főleg Ausztriában, antisemitizmus alakjában jelentkezett.

A kormány tehát a közgazdasági kérdésekben a leghelyesebb irányt követi s azon vádak, melyeket a közjogi ellenzék ujabban felhozott, választási előizü reklám színvonalára süllyed alá.

**A trónörökös házasságának becikkelyezése.** A képviselőházban — mint értesülünk — még e hónap vége előtt, valószínűleg október 28 án kezdik tárgyalni a Ferencz Ferdinánd főherczeg házassága alkalmával tett nyilatkozat becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

**A magyar kormány tagjai Bécsben.** A magyar kormány tagjai jövő pénteken Bécsbe utaznak, hogy jelen legyenek Mária Raineria főherczegnő renunziációján és hogy az esketési ünnepen résztvegyenek. A magyar miniszterek ezt az alkalmat valószínűleg arra is fel fogják használni, hogy az osztrák és a közös kormány nyal több függő kérdést beszéljenek meg.

**A szarvasi mandátum.** Szarvasról telegrafalják, hogy a kerület függetlenségi pártja egyhangulag Draskóczy Lászlót jelölte képviselőnek. Draskóczy László feledi főszolgabíró a nyáron Rima-Szombatban kormánypárti programmal lépett fel, de a központ hivatalos jelöltet állított fel vele szemben; ekkor Draskóczy László a függetlenségi Kossuth-pártba lépett át.

## Beszélő kö.

Debreczen, október 22.

Ma egy aláírási ív került ki a sajtó alól s holnap már egynéhány száz embernek módja lesz így fakadni ki, nagy méltatlankodásban: „Ugyan, hagyjanak már békét azzal az örökös gyűjtéssel! Mintha az embernek nem volna egyéb baja, mint hogy a keservesen szerzett pénzét rég meghalt, el is feledett ősök sírkövébe ölje.”

Hogy fognak ilyen kifakadások hallatszani: nagyon meglehet. De kérem, szeretettel, kérem ezeket a nőket, ezeket a férfiakat, vegyék fel azt a gyűjtő ívet, ha bosszusan földre dobták, — olvassák el, ha közönyösen sikított el felette tekintetük. Mert nem hiábavalóság, a miről ott szó van, annak a gyűjtésnek a célja, — s ezt meggyőződésből mondom, — nemes cél, igaz cél, szent cél.

Azok a nyomdafestéktől nedves lapok el fogják mondani, hogy mi végre jöttek. Minden frázisnál, egy kaptára buzott hazafias szólalomoknál tisztábban, világosabban beszélnek ezek a sorok.

A főiskola egyik legtekintélyesebb egyesülete áll a mozgalom élén. A Magyar Irodalmi Társulat hívja fel Debreczen város közönségét, állítson maradandó emléket egyik legnagyobb szülöttének, a haza nagy fiának, Fazekas Mihálynak pusztai, jeltelen sirja felé.

Idestova száz esztendeje, hogy Fazekas főhadnagy visszatért a francia háborúból szülővárosába, Debreczenbe s ott véglegesen megtelepedett. A pihenés felkeltette régi költő-kedvét s 1804-ben megírta a Ludas Matyit.

Ludas Matyi (van-e, ki e nevet nem ismeri?) eleven, mulatságos históriája a magyar, a debreczeni paraszt ifjú szívós akaratának, leleményességének. A földesura ártatlanul megesapattja, jogos tulajdonában megkárosítja: felébred hát benne az igazság és a bosszúállás érzete. Megfogadja, hogy háromszorosan megfizet érte. Fogadást aztán meg is állja s a furfangosan kieszelt bosszúállás vakmerő végrehajtása, tárgya a Fazekas komikai elbeszélésének, melyet demokrata alapeszméje, népies felfogása, zamatossága nyelve tett népszerűvé, maradandóvá.

— Háromszor veri ezt kenden Ludas Matyi vissza! — Így szól a vig éposz szállóigévé vált fogadása. Mintha költőjével holta után a sors akart volna tréfát űzni: ez a népmesei hármas szám ott szerepel emlékeztetőnek legfontosabb momentumában.

Háromszor próbálnak lelkesedést önteni a közönségbe, háromszor kísérlék meg eloszlatni a közönyt. Tíz év óta háromszor indítanak propagandát Fazekas Mihály sírköve érdekében.

Mindannyiszor hiába.

Hiszem, akarom hinni, hogy mind a háromszor a kezdeményezés gyengeségén, az izgatás tökéletlenségén mult az eszme megvalósítása. Nem merek, nem akarok benne kételkedni, hogy ha a debreczeni közönség tudatára ébred kötelességének, nem fogja azt elmulasztani, tartozását teljesíteni fogja.

Mert ha elhunyt nagyjainknak, költőinknek kegyelettel tartozunk, ez a kegyelet elmulasztathatlan kötelességgé válik Debreczenben Fazekas Mihály iránt.

Fazekasról szinte elmondhatjuk, hogy a legdebreczenibb költő. Nem szeretném, ha félreértenének. Legdebreczenibbnek mondjuk, mert élete egyénisége, irodalmi működése minden szálával Debreczenhez van fűzve, vele van összenőve, a hogy soha egy költő sem volt szülővárosával.

Debreczenben született, Debreczenben halt meg. E város ös-kollégiumában végezte tanulmányait s ennek a kollégiumnak adta később nagy botanikai munkáját, a Magyar Fűvészkönyvet.

Esküdt volt a városnál, pénztáros a kollégiumnál. A hasznavehető, józau gondolkozásu polgárnak mintaképe. A mikor a nagyerdei fürdőt tervezik: Fazekas Mihály hasznos utbaigazításokkal látja el a várost. Az inszurrekció alatt Debreczen felkelt seregének kapitánya. A béke éveiben segít Beck Pálnak, Debreczen híres királybiztosának a fűvészkert megalkotásában s annak első igazgatója. A híres Arkádia-perben városának igazát védte magával Kazinczyval szemben. Egyik másik költeményében pedig a debreczenvidéki pusztai életet olyan mesterien festi, hogy Csokonai legszebb darabjai közé beillenék.

Megannyi ok, a mely első sorban bennünket, debreczenieket kötelez Fazekas emlékének tiszteletben tartására.

Velenczében, a Riva degli Schiavonen van egy szobor, a melyet derék polgárok, multjukon lelkesedéssel esüggőnobilik emeltek a velencei polgárerények örök emlékezetéül.

Ehhez hasonlóan Fazekas Mihály sírköve lesz az első alkalom, hogy Debreczen polgársága köbe véseti a maga dicsőségét. A legkiválóbb debreczeni civis emlékoszlopa a hagyományos debreczeni polgár-

sek kétségei között csak úgy, mint a kézirat összekuszált labirintusában.

Es minő tökéletes vala felfogása, melyet mesteri kézzel dolgozott fel!

Emlékezem esetekre, hogy egy egy mű előadását — a fascináló hatás következtében — félpercekig tartó csend követte s a csakhamar ovációig fokozódó taps eleinte csak egyesével hallatszott, a mely mérvben egyenként ocsudtunk fel a bámulatból.

Ily titánikus alkotásai voltak egyebek közt Griegnek suite (L. sorozat), a Parsifal nyitánya, Leonora (3. sz.), az Eroica, de főképp a IX. symphonia.

Az évenként megtartott s ma már tíz estére bővült philharmoniai hangversenyek műsora tanuskodik elfogulatlanságáról, mely nem minden dirigens erénye. Ő nem az egyént s nationalitást nézte, hanem megint csak a partitúrát s a kezdőnek erős kézzel nyult hóna alá. Hogy csak egy példát említsünk: ő hozta nálunk divatba Strauss Richardot, az akkor 17 éves komponistát, ki azóta az új weimari iskola oszlopává izmosodott.

A mily készséggel nyílt meg a műsor a komoly érdemek előtt, oly bevehetlen bástya maradt a trivialis zene előtt.

Az a fényes és jól nevelt közönség, mely a mai fővárosi hangversenyek pénztárait ostromolja, öntudatlanul is Erkel vallja tanítójául s a redoutot iskolájául.

Nehéz évek hosszú során keresztül örködött Erkel a zenei élet tisztasága és komolysága felett, az ő műsorával adván utmutatást a zenei táplálék mineműsége iránt.

Elszánt kézzel rombolta szét a nemzeti zene czégre alatt emelt kínai falat, melyen

belül a tévedésbe ejtett köztudat tespedésnek indult. S amint ez az izolálás megszűnt, concert-termeinkbe modern levegő áramlott, lassanként (de nagyon lassanként) a külföld is kezdett rólunk tudomást venni.

Hiába találtak azelőtt a külföld hérosai vendégszerető magyar földön asyllumot a szükségben (Haydn, Volkmann, Schubert), hiába hatoltak a magyar fiúk a külföld salonsaiba (Liszt, Goldmark, Reményi, Richter János, Sucher József), mindaddig nem vett észre bennünket a külföld, míg az ő gyermekeinek cultusát nálunk meg nem találta.

Erős lélek kelle ezen áldozatot meghozni, de Erkel Sándor meghozta azt. Ma Dvorák és Smetana époly otthonos nálunk, mint Bruch, Gade vagy Berlioz. De viszont D'Albert és Gulbranzon époly szívesen jelennek meg a Vigadóban, mint a pazarul rendezett Odeon hangversenyeken.

A közlekedés és érintkezés a külfölddel meg van teremve s a magyar műérzék egyenrangúnak ismertetett el a nyugati termek látogatóinak izlésével.

Ez jelentékeny nyereség, óriási haladás, eltekintve attól is, hogy műérzékünk rohamos kifejlődése csak néhány évtized eredménye.

S mindezen fejlődés kutfeje, Erkel Sándor, észre sem veszi az óriási végzett munkát. Eszébe sem jut, hogy azt érdemül tekintse. A korall csak épít-épít; ha munkájából sziget s azon Paradisom támad — az az embereknek jó, akik hasznát veszik — neki semmi köze hozzá, ő csak épít, míg el nem mulik, mert neki ez van kedvére!

erényeknek lesz az örök emlékezete a hazaszeretnek, a kötelesség lelkiismeretes teljesítésének s a szülővároshoz való rendületlen ragaszkodásnak.

Ez a kő beszélni fog.

Hatvan évvel ezelőtt Debreczen polgársága kezdett gyűjteni Csokonai Vitéz Mihály sírköve javára. Feljegyezték, hogy a főiskola ifjúsága ritka áldozatkészséggel vett részt a mozgalomban, míg az akkori vaskalapos tanári kar, mely a költőnek haló poraiban sem tudott megbocsátani — a gyűjtést be nem tiltotta.

Ma, hálaistennek más auspicziukkal indul meg a gyűjtés Fazekas Mihály emlékére. Tanárai jóakaratu támogatásától kísérve, a kollegiumi ifjúság vezeti a mozgalmat buzgósággal, bizalommal. Reméli, hogy a város polgársága, Fazekas Mihály derék utódai, méltók lesznek lelkesedésben, áldozatkészségben a régi Debreczenhez.

Balkányi Kálmán.

## Esküvés.

**Médard Pitou**, vas-esztergályos, 24 éves.

**Giselle Leroux**, varrónő, 17 éves.

Butters-Chaumont-ban, őszi estén 7 órakor; már teljesen sötét van. Egy padon ülnek egymás mellett, kezét kézben tartva.

**Médard**: Igen, imádtam Giselle, igen imádtam menyasszonyom, a magáé leszek egész halálomig.

**Giselle**: És én esküszöm, hogy soha nem leszek senkié, csak a magáé.

**Médard**: Mert az, a mit maga iránt érzek: tiszta szerelem; soha még nem dobogott így a szívem, mint amióta magát ismerem.

**Giselle**: Ez azt bizonyítja, hogy egymásnak vagyunk teremtvé, mert az én szívem is épen úgy dobog, mint a magáé; nézze csak! (A kebelére teszi Médard kezét.)

**Médard**: Engedje meg, hogy még egy csókot lehelvek rózsás ajkaira. (Hosszu, nagyon hosszú, édes csók.)

**Giselle**: Milyen szépen beszél maga, Médard ur! Sokat tanult ugy-e?

**Médard**: Nem én; hanem sok regényt olvastam.

**Giselle**: És hasznát is vette.

**Médard**: Igen: Emile Richebourg, Alexis Bouvier, Pierre Sales és Jules Mary összes műveit olvastam.

**Giselle**: Maga mégis csak szerencsés ember, hogy így kiművelhette magát. . . Én ezt nem tehettem. Én csak azt tudom elmondani, a mit gondolok és érzek.

**Médard**: És épen ezt szeretem.

**Giselle**: De mondja csak, Médard ur, mikor jön el hozzánk, hogy megkérje a szüleim-től a kezemet?

**Médard**: Legkésőbb a jövő szombaton. Irtam haza szüleimnek, hogy egyezzenek bele a házasságba s most a válaszukat várom. A szüleim Limoges-ban laknak. Már három napja, hogy elküldtem nekik a leveletem, de hát, tudja, az öregek nem olyanok, mint a fiatalok; nekik sokkal nehezebb egy levelet megírni, mint nekünk, fiataloknak. Hát maga, Giselle kisasszony, beszélt-e már a szüleivel? Mondta-e már nekik, hogy halálosan szeretjük egymást?

**Giselle**: A nővéremnek, Adélenek, már mondtam, de a szüleimmel még nem beszéltem.

**Médard**: Miért nem?

**Giselle**: Mert nem mertem.

**Médard**: És miért olyan félénk?

**Giselle**: Mert a papa nagyon goromba; ki kell előbb lesni, hogy mikor iszik keveset, mert csak olyankor lehet vele beszélni. S aztán rendkívül makacs ember; a mit egyszer kimond, azt soha meg nem másítja; s épen ezért, ha magát egyszer elutasítaná, akkor még csak gondolni se lehet arra, hogy egymáséi legyünk.

**Médard**: Már pedig én abba belehalnék!

**Giselle**: Én is!

**Médard**: Latja, olyan örültem szeretem,

hogy majd bele bolondulok. Ha a szülei nem egyeznek bele a házasságunkba, akkor abból nagy katasztrófa lesz!

**Giselle**: Milyen szépen beszél!

**Médard**: Emile Richebourg ur regényeiben minden szerelmes így beszél, mint én.

**Giselle**: Mennyire sajnálom, hogy én nem olvastam azokat a regényeket! Akkor én is olyan szépen beszélnék, mint maga. . . De mondja csak, mit csinálnak azok a szerelmesek. a kiknek a házasságát a szülei ellenzik?

**Médard**: Ez a szerzőktől függ. Némelyiknél megölik magukat a szerelmesek, — többnyire együtt és egyszerre, — de néha külön-külön; másoknál meg a fiatal ember megszökteti a leányt, vagy a leány a fiatal embert.

**Giselle**: Ó, az is megtörténik?

**Médard**: A regényekben nagyon gyakran; és aztán csaknem mindig boldogok lesznek.

**Giselle**: Nos, mit csinálunk majd mi, ha a szülei esetleg nem egyeznek bele a házasságunkba?

**Médard**: Mi is úgy teszünk, mint a regények szerelmesei.

**Giselle**: Én részemről jobb szeretnék megszökní, mint meghalni.

**Médard**: Én is; az öngyilkosság nem valami mulatságos dolog. . . Tudja mit? Állapodjunk meg most már abban, hogy mit csináljunk.

**Giselle**: Helyes!

**Médard**: Esküszöm, hogy ha magát a szülei nem adják hozzám: megszöktetem és boldogok leszünk.

**Giselle**: Én is esküszöm, hogy ha magának nem engedik meg a szülei, hogy engem elvegyen, én magával szököm.

**Médard**: Esküszik?

**Giselle**: Esküszöm!

És megpecsételik az esküvőjüket egy hosszú, nagyon hosszú, édes csókkal.

Jules Lévy.

## SZÍNHÁZ.

**Othello**. A féltékeny Othello szomorú-ságos története kis számu közönség előtt játszódott le szombaton este, pedig Shakespeare örökösű színművei ma is oly üdök, oly zamatosak, mint századokkal ezelőtt. Kétünnen játszott a feleséggyilkos velencei mór szerepét Komjáthy, kinek ez egyik legjobb szerepe. Fái Flóra Desdemona szerepében nyújtott kiváló alakítást. A többi szereplők is jól megállották helyüket.

Vasárnap délután **A kis szökevény** című operett hozott össze nagy publikumot, mely falrengető tapssal adózott Perényi Margitnak, ki kedves, bájos jelenség volt a ezimszerepben. Nagy tetszést aratott jóízű mókáival Sziklay is. Bárdos Irma első nagyobb szerepében jól megállotta helyét és ő is sok tapsot kapott.

## A muzslai bankó.

— Eredeti népszínmű dalokkal, négy felvonásban. Irta dr. Györkönyi Károly. Első előadása a debreczeni színházban 1900. október 21-én. —

Szinte a közszólásba ment át az a szálló ige, hogy jó népszínművet írni ma már nem lehet. A nép társadalma szűk, szokásos korlátok közé van szorítva, melyben — mióta A falu rossza, a Sárka eskő, a Betyár kendője és több kiváló népszínművünk színre került, — nem lehet mozogni a nélkül, hogy az író ismétlésekbe ne bocsátkozzék.

Bizonyos mértékig mi is osztjuk a véleményét. Tény, hogy a népeletből ujat, a nép jellemének, szokásának megfelelő nagy általánosságban nagyon nehéz írni, legfeljebb ha egyes vidékek népszokásait viszi színpadra az író, mint a hogyan tették azt Folinusz Aurél, Géczy István és többen.

Ámde a ki valójában ismeri a népet, a ki annak nemcsak külső szokásait, hanem benső lelki életét is tanulmány tárgyává teszi, a ki tudja, hogy népünk erkölcsi életének fekete foltjaként mennyi bűn, mennyi titkosan elkövetett cselekedet képez súlyos nehezéket, annak nem nehéz népdramát alkotni, mely a külsőség helyett, — mely utóvégre csak hatásra számít, — benső lelki problémával foglalkozik.

Györkönyi Károly dr. A muzslai bankó című népszínművében szintén drámát dolgozott fel s munkája sötét háttérét tekintve, nem is egyéb akarna lenni annál, bár a drámai követelmények hiányzanak belőle.

Konstatáljuk előre is — a legnagyobb sajnálattal, — hogy Györkönyi darabja cseppet sem vitte előbbre népszínműirodalmunkat. Hiányzik belőle valami, a mi — az ügyesen színezett drámai mozzanatok dacára, — hidegen hagy s gyakran valószínűtlenségnek tűnik fel előttünk.

Szabó János gazdag parasztnak (Bartha) két fia van: László (Környey) és Vince (Pataky). Szabó gyűlöli nagyobbik fiát s a kisebbet halmozza el szeretetével. László a katonaságtól érkezik meg s találkozik szeretőjével, Serák suszter Eva nevű leányával (F. Kállay Lujza), a kit Vince ostromol szerelmével, Vince fel is tárja érzelmeit apja előtt s a gazdag paraszt alkudozásba ereszkedik a bucsu alkalmával a részeges Serákkal (Sziklay), hogy — mivel nem akarná, hogy László fia feleségül vegye Évát, — mennyiért adja el leánya becsületét.

Serák eleinte küzd, de később eszébe jut, hogy felesége annak idején viszonyt folytatott s az ő családi boldogságát megkeserítette. Rá lesz az ajánlatra és mindent elkövet, hogy a szép Évát Vince karjaiba vezérelje.

Csak hogy e munkájában meggátolja őt László, a ki védelmére siet az ártatlan leánynak s a nép előtt kijelenti, hogy Évát feleségül akarja venni s jaj annak, ki csak szóval is megsérti a leányt.

Szabó uram kedvelt fia, Vince bankócsinálással foglalkozik, melyen Juczi postás leány (K. Galyassy Paula) segítségével ad tul, ki a hamis bankót beváltogatja. Juczinak a kedvese Flóris (Makray), Eva testvére, a ki kondás a faluban, szintén sok bankóhoz jut a Juczi révén s a bucsu alkalmával jó kedvvel mulat a potyapénzből, sőt Lászlónak is oda ad egyet beváltás végett.

A csendőrség figyelmét végre is magára vonja a sok hamis bankó s addig kutat, hogy kideríti a titkot. Epen a plébános udvarában vagyunk, mikor két csendőr jelenik meg és Szabó urat, kit a plébános hivatott magához, hogy László és Eva egybekelése útját egyengesse, kérdőre vonják fia felől. Vincét akkor már figyelmeztette László a bajra s ez a csendőröktől menekülni igyekezik, de azok utána lönek s megsebesítik s egyuttal Juczit és Flórist is elfogják.

Vince megmenekült s a negyedik felvonásban, mint bujdosó került elénk. Serákkal találkozik, kit rábeszél, hogy az istállóban elrejtett tízezer forintot hozza el s ezért odaigért neki jutalmul a felét. Serák el is megy, de Vince unja várni s hogy a pénz a csendőrök kezébe ne kerüljön, felgyújtja az istállót, majd bevallja bűnét s hozzátartozói előtt meghal, miután látta, hogy megbántott édes apja, kit a tüzből László mentett ki, a gyűlölt fiut és Évát szeretettel öleli keblére.

Eddig a mese, melynek össze-vissza kusztaságát négy felvonáson át szemlélni fárasztóan unalmas. Az első felvonásban alig történik valami s a színpad percekig üresen áll, mert a kut mellett fetregő s izléstelenül vakaródzó kondást szereplőnek nem számíthatjuk.

Nagy hibája a népszínműnek, hogy hiányzik belőle a költői igazságszolgáltatás. Olyan ügyetlen csendőrséget sem ismerünk, a melyik Vincét csak olyan könnyedén eleresztette volna. Szintén nem tudunk sem-

mit meg Flóris és Juczi dolgából, kik ártatlanul kevertettek bajba. Az is valószínűtlen, hogy a faluban feltűnést ne keltsen a bankócsinálás. Nincs kellőleg megokolva Serák szereplése sem s a darab végén teljesen kívül jut a körforgáson. Hát még az a pipázgató falusi plébános mily szörnyű figura! Isten őrizze, hogy ilyen lelki atya található legyen valahol! A kondás és Juczi bagószedése meg a legnagyobb foku izetlenség.

A szerző szerencséjére megmentette a darabot a bukástól F. Kállay Lujza, aki ritkítja párját ma népszínművekben. Olyan kedves, rátermett Évát, mint ő volt, nem sok színpad tud felmutatni. Érzésetlen játéka, kellemesen csengő dalai nem tévesztették el a hatást.

Környey is kitűnő alakítást nyújtott László szerepében a kedvese becsületét védő legény nemes hevét azonban nagyon is erősen fejezte ki s oly hangosan deklamált, hogy belerekedett s ez által elrontotta a hatást, mit játékaival keltet. — Sziklay az elzülött Serákot sok igyekezettel játszotta, Makray kondása a karzatnak nagyon tetszett, de ne feledje, hogy nemcsak a karzat kíséri figyelemmel a játékát s hogy a tulzás semiben sem jó. Bartha parasztagadja remek alakítás volt. K. Galyassy Paula sok tapsot kapott Juczi szerepében. Az ensemből nagyon is kiritt ifj. Szathmáry plébánosa és Pataky Vinczéje, de errőlők nem tehetnek.

A darabot ma ismétlik. Erdemes megnézni mert mégis csak népszínmű akart ez lenni s minden hibája mellett is ér annyit, mint egy ledér operett.

Szirén.

**Felesleges luxus.** A nagyváradi lakok megrójják azt a különös luxust, mely a Szigligeti-színházban inkább boszankodást szerez, mint kényelmet. Ott ugyanis a karzatnak is ruhátárakat rendeztek be. Már pedig hogyha valaki husz-harmincz krajczárt fizet a belépő jegyért, akkor oktalanság volna, ha még tíz-tizenöt krajczárt fizetne azért, hogy kabátját, kalapját a ruhátárba tegye. És a karzat közönsége más városokban nem is igen veszi igénybe a ruhátárt, hanem bemegy kabátostul, kalapostul a nézőtérre és — igen helyesen — inkább elszenvedi azt a kis kényelmetlenséget, semhogy tíz krajczárt fizessen, a mire esetleg nem igea jut neki. A színházi szabályrendeletnek azonban van egy szerencsétlen passzusa, a mely szerint téli kabátban, felöltőben a karzaton sem lehet bebocsátani senkit a nézőtérre. Nos hát ez abszurd intézkedés és ha nem változtatnak rajta, képes elriasztani a karzati közönség jó részét. Senkitől nem lehet kívánni, hogy ha husz krajczárt fizetett jegyeiért, fizessen még tízet a ruhátárért. Ime, Váradon a karzatnak is van ruhátára és nálunk még a földszinti publikumnak sem jutott.

**A szerelmes kardalosló.** Szentesi tudósítónk írja, hogy Pesti Ihász Lajos, a szabadkai színház igazgatójának ott működő színtársulatának egyik legszebb kardaloslója, a kis fekete szemű Trencsányi Lenke öngyilkossági kísérletet követett el. A szenzációs eset futó tűzként járta be a várost s mint ilyenkor szokás, — pláne ha színésznőről van szó — a pletykák és képzelt történetek egész babiloni toronynyá nőttek ki magukat. Egyik azt suttogta, hogy kislelkű sége vitte a végzetes tette, másik fennen hangoztatta a sablonszerű nyomort... bukást... stb. A valóság pedig az, hogy az alig 18 éves leány szerelmi csalódás miatt akart megválni életétől. Egy helybeli nagy tekintélynek örvendő fiatal orvosba volt szerelmes s miután a férfi részéről olyan családi akadályok merültek fel, hogy a házasság teljesen ki van zárva, az elkeseredett leányka gyufaoldatot ivott. Szerencséjére, hogy a házbéliak figyelmesek lettek nyöszörgésére s a gyorsan előhívott orvosi segély megmentette a kis életutatót.

## Elfogott rablógyilkos.

— A rendőrség érdeme. —

Debreczen, okt. 22.

A rendőrség ismét szaporította egygyel érdemeit. Oly fogást csinált, mely élesen mutatja, hogy a bűnügyi osztály felállítására óta a mi rendőrségünk teljesen otthonos a nyomozások terén.

Mint minden újítást, a bűnügyi osztály felállítását sem fogadták valami vérmes reménységgel. Örvendünk, hogy kellemesen kell meggyőződünk a rövid fennállása óta elért sikerekről.

Ugy a bűnügyi osztály vezetője, Végh Gyula tb. főkapitány, mint a mellé beosztott hivatalnokai kar kötelességük tudatának magaslátán állanak s az ő gondos, körültekintő vezetése, a hivatalnokai kar rátermettsége, ügybuzgósága kiállja a legélesebb kritikát is.

A rendőrség legújabb, szenzációs számba menő legújabb sikeréről a következőkben számolunk be:

Megirtuk annak idején, hogy e hó 9-én ismeretlen rablógyilkos megölte és kirabolta Szilágyi István ondódi tanyásgazdát, kinek holttestét a csősz jelentése nyomán a tengeri között találta meg a helyszínre kiutazott hatóság. A hullá feje fejszével volt bevágva s minden jel arra mutatott, hogy a szerencsétlen gyilkos támadásnak lett áldozata.

A rendőrség erélyesen hozzálátott az eltűnt egyilkos nyomozásához. Semmi jel, semmi nyomra vezető adat nem volt a kezében. Arról sem tudott senki, hogy a meggyilkolt Szilágyi kit fogadott fel napszámossal.

Nyomozás közben rájött a rendőrség a gyilkossággal gyanúsított egyén személyleírására s ennek alapján egy mezőcsáthi napszamos emberre irányult a gyanu, hogy a gyilkosság idején ő volt Szilágyinál napszámában.

E személyleírást elküldte a rendőrség az összes csendőrpáncsnoksághoz, a gyanúsított ember lakhelyére és az összes rendőrségekhez. Majd saját kebeléből is kiküldte Szőcs Lajos biztost Mező-Csáthra nyomozás végett.

A szorgos kutatásnak meg is lett a kívánt eredménye. Tegnap távirat érkezett a bűnügyi osztály főnökéhez a miskolci rendőrkapitányságtól, melyben tudatja, hogy a személyleírás alapján sikerül a rablógyilkossággal gyanúsított férfit Kis Tóth János m.-csáthi illetőségű napszamos személyében elfogni.

A gyilkos ott csavargott Miskolcra s egyik rendőr a személyleírás után felismerte és azonnal letartóztatta.

A gyilkos nem tagadta tettét s beismerte, hogy ő gyilkolta meg Szilágyi Istvánt abból a célból, hogy a nála levő pénzt elrabolja.

A vadlelkű rablógyilkos vasraverve ül most börtönében, honnan pár nap múlva elszállítják Debreczenbe, a kir. ügyészség börtönébe.

Hogy az ismeretlen nevű rablógyilkosról ily hamar lehullott az áleza, mindenesetre a debreczeni rendőrség érdeme, melyet szívesen regisztrálunk.

## HIREK.

— A debreczeni orvosszövetség gyűlése. A debreczeni orvosszövetség szombat d. u. Kenézy Gyula elnöklésével ülést

tartott. A gyűlésnek első tárgyát a tisztujtás képezte. A tisztujtás egyhangulag ment végbe. A régi tisztikart: elnök dr. Kenézy Gyula, alelnök dr. Popp Alajos, főtitkár dr. Tüdős Kálmán, másodtitkár dr. Burger Péter, pénztárnok dr. Sász Adolf — újból megválasztottak. A tárgyszorozat második pontját a fegyelmi és ügyrendszabályzat életbeléptetése képezte. A javaslat — melyet tavasszal készítették s el is fogadtak — 1901. január 1-én lép életbe. Ugyancsak a gyűlés határozata folytán ekkor lép életbe a szövetség által megállapított díjszabás is. A miniszternek az orvosi díjszabásra vonatkozó tervezetét tárgyalta ezután. A gyűlés kimondotta, hogy Debreczent a második osztályba sorozza, azonban szükség esetén nem rágaskodik ehhez, illetőleg alkalmazkodni fog a viszonyokhoz. A gyűlés ezzel véget ért. A gyűlést szombaton folytatják, mikor is tárgyalás alá veszik dr. Burger Péter orvos indítványát a hazai ásványvizek s a hazai fürdők pártolása iránt. Ugyanakkor folyó ügyeket is intéznek el.

— A pozsonyi, eperjesi és sáros pataki diákgyűlés. A pozsonyi jogásztársaság tegnap gyűlést tartott annak az átiratnak ügyében, melyet a debreczeni joghallgatók küldtek szét a vidéki főiskoláknak s amely a budapesti egyetemi ifjuság pártmozgalmait elítéli. A pozsonyi jogász-társaság dr. Fésüs György akadémiai igazgató felszólalása következtében egyszerűen napirendre tért az átirat fölött. — A pozsonyi nemzeti párti jogászfjak is tegnap összegyűltek egy odaváló szállóban s Nozdoviczky Jenő indítványára kijelentették, hogy csatlakoznak a budapestiek álláspontjához és elvetik a debreczeni szabadelvű ifjuság átiratát, visszautasítván a néppártiság és klerikalizmus vádját, melynek az akadémiai ifjuság nemzeti magatartásához semmi köze. Erről átiratban értesítik a budapesti Egyetemi Kört; az átiratot több százan írták alá. Ezzel szemben az eperjesi és sárospataki akadémiák ifjusága egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a debreczeni ifjuság álláspontjához, kimondotta, hogy a budapesti egyetemi ifjuság egy részének törekvéseivel egyet nem ért s azokat a magyar ifjuság békéjének és egységének megbontása miatt kárhazatosaknak tartja. Szóval látnivaló, hogy a vidéken is meg vannak oszolva a vélemények, csak az az egy bizonyos, hogy a debreczeni ifjuság fellépése nagyon használt az egész magyar ifjuságnak, mert így legalább az ifjuság egyes rétegeinek gondolkodásmódjáról és elveiről tiszta képet tud nyerni az ország közönsége.

— Wlassics miniszter a debreczeni tanárokhöz. Arra az üdvözlő sürgönyre, melyet a debreczeni tanári kör intézett a kö-oktatási kormányhoz az 1901. évi kedvező költségvetés alkalmából, Wlassics miniszter a következő megleghangu levélben válaszolt Dóczy Imrének, a debreczeni tanári kör elnökének:

Igen tisztelt elnök ur! Vettem becses, távirati üdvözlőket, melylyel rólam közgyűlésük alkalmából megemlékeztek. Fogadja elnök ur és a tisztelt Tanári Kar őszinte köszönetemet a szíves figyelemért s legyenek az urak meggyőződve, hogy mint a jövő 1901-dik évi költségvetés előirányzásakor tettem, úgy szívesen fogom viselni minden más alkalommal is a középiskolai tanárság sorsát. Kiváló tisztelettel: Wlassics.

— Miniszteri megbízás. A vallás és közoktatásügyi miniszter a tiszántúli ev. ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó békési felekezeti középiskolák meglátogatásával s azokban az állami főfelügyelet gyakorlásával Nátafalussy Kornél nagyváradi tankerületi főigazgatót bízta meg.

— **Új találmány bemutatása.** Érdekes találmányt mutattak be tegnap városunkban. Stein Dávid mérnök és Keményffy Béla okleveles gépész egy kukoriczamorzsólót talált fel, melyet a szabadalmi hivatal egész Európára szabadalmazott. Az új gépet tegnap mutatták be Stein A. Dávid mérnök Arany János-utca 50. sz. a lakásán nagyszámu gazdaközönség jelenlétében. A bemutatás fényesen sikerült. A gép kifogástalanul működött s a gazdák maguk is elősmerték a kukoriczamorzsoló rendkívüli előnyét, mely különösen abban rejlik, hogy a gazda a mellett, hogy rendkívüli sok munkát végez meg, biztosabban és gyorsabban végzi a munkát, mint az eddigi összes e téren alkalmazott gépek. A találmány ezután is megtekinthető minden nap Stein A. Dávid mérnökénél.

— **Meghívó.** A debreczeni jótékony négyzet árvaházi bizottsága folyó hó 28-án délelőtt 11 órakor az árvaház nagytermében ülést tart.

— **A kit kétszer besoroztak.** Szilágyi György nagybajomi illetőségű férfival esett meg ez a furcsa komédia, a ki most már 37 éves megélemedett férfiú.

1883-ban besorozták a 15-ik huszárezredhez s ki is szolgált ott három évet tisztességesen és nyugodtan tért vissza falujába, hol munkával tartotta fenn magát és családját.

A közelebbi pótsorozáskor aztán nagy meglepetés érte Szilágyit. Behívót kapott a sorozásra, hol minden mentegedetése ellenére ismét feleskették, bizonyosan valami másik Szilágyi György helyett, a ki még nem szolgált ki a császárt. Így aztán Szilágyi akarva, nem akarva, kénytelen ismét lovat puczolni, míg ki nem derül az igazsága.

— **Jubileumi album.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester ur jubileumára készült albumok — melyek Dávidházy Kálmán könyvkötő és diszműves tervei után több helybeli iparos közreműködésével készültek, pár napig láthatók Zádor Lajos kereskedése kirakatában.

— **Fazekas Mihály siremléke.** A következő gyűjtőívet vettük: „Irodalomtörténetünk egyik munkás alakja, Fazekas Mihály iránt érzett kegyelemből fordulunk a t. közönséghez. Fazekas Mihálynak, a Ludas Matyi hírneves szerzőjének és városunk nagy költőjének sírja jeltelenül áll a debreczeni Kossuth-utcai temetőben. A debreczeni Magyar Irodalmi Önképző Társulat elérkezettnek látja az időt, hogy a nagy költő nyugvó helye immár sírkövel jelöltesék meg s tartozását a derék író iránt ezen az uton röjje le a közönség. Azon kérréssel fordulunk tehát az irodalom barátaihoz s a mult nagy alakjai iránt kegyelettel viselkedő közönséghez, hogy kegyes adományaikkal a Fazekas Mihály sírjára helyezendő emlékkő felállítását a megvalósítás stádiumához közelebb vinni és elősegíteni sziveskedjenek. A gyűjtőíveket és begyűlt adományokat 1901. év január 15-ig alulírott társulat címére (Debreczen, főiskola) kérjük beküldeni. A nagyérdemű közönség szives támogatását remélve, maradtunk Debreczen, 1900 október 17. hazafias üdvözléssel: A Magyar Irodalmi Önképző Társulat választmányja s ennek nevében: Nánási Lajos elnök.”

— **Kamarai közgyűlés.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara f. hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését Szabó Kálmán elnöklésével, a tagok nagy részvétele mellett. — A napirendre tűzött fontosabb ügyek és határozatok közül felemlítjük a következőket: az elnökségnek a kamara félévi működéséről előterjesztett jelentése tudomásul vétetett. Hosszabb vitát idézett elő az a tervezet, melyet a kereskedelemügyi miniszter a betegsegélyző pénztárakról szóló törvény módosítására vonatkozólag a kamarának véleményezés végett megküldött. A kamara előzőleg meghallgatta a kerületében levő szaktestületeket s az ezektől beérkezett

jelentések értelmében különösen azonban dr. Szántó Sámuel levelezőtag az ügyet minden oldalról megvilágító ismertetése alapján azt a határozatot hozta a közgyűlés, hogy a miniszterhez intézendő felterjesztésben a tervezet hiányainak felsorolása s az abban foglalt rendelkezések káros voltának felemlítése mellett javasolni fogja mindazon betegsegélyző pénztárak meghagyását, melyek tagjaiknak eddig is teljes kielégítése mellett működtek, az ipartestületi pénztárakra nézve pedig ezeknek engedélyezését, melyek ezer taglétszámot kimutatni képesek. — A tisztességtelen versenyről alkotott törvénytervezetet pontonként tárgyalta a közgyűlés s elhatározta, hogy a tervezet egyes intézkedéseinek, melyek a kereskedelemre általában bénítólag hatnak, törlését fogja a kamara javaslatba hozni. — A kézműáru szokványokra vonatkozólag a miniszter által véleményezés végett megküldött szabályzatot, mint a mely a kívánalmaknak teljesen megfelel, a közgyűlés elfogadta. Tárgyalás alá vétetett ezután a kamara 1901. évi költségvetése, mely 45.522 kor. kiadási és 61.330 kor. bevételi előirányzattal elfogadott s ezzel kapcsolatban a költségvetés azon tétele is, mely a jövő évi iskolai és rokontermészetű segélyekre 10.220 koronát állapít meg. A közgyűlés Gaál Jenő díjnokot 1600 korona évi fizetéssel rendes írnoknak megválasztotta s nyugdíj kötelekébe is felvette. A Zsolnay Vilmosnak Pécsen emelendő szobor alapja javára a közgyűlés 50 koronát szavazott meg. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy Grünvald József segédtájkárt a párisi kiállítás tanulmányozására kiküldi.

— **A hamis bankó.** Egyik városban történt, hogy hamis bankót fedeztek fel s miután a gyártás számai Budapestre vezettek, az illetékes rendőrség értesítette erről az ügyességet.

A budapesti ügyesség azonnal leírt az illetékes rendőrséghez, hogy a hamis bankót küldjék fel hozzá.

A rendőrség feje eleget is tett e kíváncságnak, a mennyiben a hamis bankót *postautalvánnyal* eltávolította.

A budapesti ügyesség aztán meg is kapta a tíz forintot, hanem a hamis bankónak a postán örökre nyomaveszett.

— **Dalestély.** Szépen sikerült dalestélyt rendezett tegnap este a helybeli Munkás Dalegylet. Minden előadott énekszáma erőről, tudásról és minden tekintetben precízitásról tett bizonyosságot s a hallgató közönség zajos elismeréssel fejezte ki megelégedését. A nagyszámu közönség vig zenező hangjai mellett egész a késő éjjeli órákig maradt együtt.

— **Felhívás.** Az 1900—1901. iskolai évi téli tanfolyamon az ács és kőműves tanoncok oktatását a f. évi november hó 1-én a pacsirta-utcai fiúiskolában megkezdjük; e naptól kezdve a mulasztók névsorát az iparhatóságokhoz beterjesztjük. Felkérem azért a helybeli ács és kőműves mestereket, hogy az iparos tanoncziskolába már bejegyzett tanonczait e naptól fogva az oktatásra kijelölt napokon a tanoncziskolába pontosan elküldjék; az új, még be nem íratkozott tanonczoknak pedig tegyék kötelességükké, hogy beiratkozás végett a Barcsay-háznál az igazgatói irodában október 22-től november 1-ig terjedő idő alatt okvetlen jelentkezzenek. Az iroda hétköznapi esténként 6 órától 8-ig van nyitva. Az iparos tanoncziskola igazgatósága.

— **Nincs anyós.** Az „Artist” című berlini lapban olvassuk az alábbi házassági hirdetést: Figyelem! Figyelem! Házasság!

Némi vagyonnal és a fővárosban elegáns lakással rendelkező *első osztályú* artistánó férjhez óhajt menni... A nevezett jó háziasszony és *árva, tehát anyós nincs.*

Anyós tehát nincs, — biztosítja jövődöbeljét már előre is ő nagysága, a ki azonban egyet mégis kifelejtett házassági hirdetéséből. Azt tudniillik, hogy házi perpatvarok dolgában az anyóst nem fogja-e teljesen pótolni a férjhezmenendő *árva*?

— **Ártatlanul életfogytiglan elítélve.** Mult 1899. évi október hóban a kecskei szőlőkben Szürszabó Balázs kecskei lakost agyonütöttek. A gyanu Fekkes Béni és Sáfáry László ellen irányult, a kiket letartóztattak s tanuk vallomásai alapján folyó év február hó 7-én a kecskeméti esküdtszék verdiktje folytán a kir. törvényszék által életfogytiglani fegyházra ítéltettek, — jelenleg az illavai fegyházban szenvedik fogházbüntetésüket. A vármegyei közpörház igazgatófőorvosa, dr. Papp Gábor, f. hó 19-én azon kijelentéssel kereste meg Sáfáry Kálmánt a szolnoki kir. tszék vizsgálóbíráját; miszerint egy lövés által súlyosan sebesült kórházi beteg előtte úgy nyilatkozott, hogy iszonyu gyilkosság bűnténye terheli lelkét, azért valani akar. A vizsgálóbíró azonnal kiment a vármegyei kórházba, hol Bordos Lajos mintegy 35 éves, lövés által súlyosan sérült, ugyszólván vakembert talált, ki előtte azon megrendítő vallomást tette, hogy a mult év őszén Szürszabó Balázst ő gyilkolta meg, és az illavai fegyházban életfogytiglani fogsgát szenvedő, Fekkes Béni és Sáfáry László hamis tanuk vallomására ártatlanul lettek elítélve. Előadja továbbá, miszerint őt orozva lötték meg és e bűnygyben szereplő egyik tanura, Somogyi Sándorra van erős gyanuja. E vallomás után, mely a késő éjjeli órákig húzódott Sáfáry Kálmán vizsgálóbíró a vallomást tevő Bordos Lajos kórházi súlyos beteget azonnal letartóztatja és a szolnoki kir. törvényszék pedig eszörnyű felfedezésre nyomban megtette a szükséges intézkedéseket az igazság kiderítésére s ha e vallomás valóban bizonyul, az ártatlanul életfogytiglani fegyházra ítélték kiszabadítására.

— **Ölcső mulatság.** Mulatságos vidám perczeket szerezhethet magának, a ki a diszes kiállítás, tréfás verseket tartalmazó *Vidám versek* című kötetet megszerzi. Ára eddig két korona volt, de most *egy koronáért* megvehető szerkesztőségünkben. Megrendelés eszközölhető a lapkihordók útján s.

— **A papírárok emelkedése.** A Magyar Kereskedelmi Csarnoktól kaptuk a következő tudósítást: A nyersanyagok, celulose, fa- és szénanyagok stb. állandó áremelkedése arra kényszerítik a magyar és osztrák papirgyárosokat, hogy a papíráruk összes neminek árát ismét jelentékenyen felemeljék. Miután ezen áremelkedés egyes papírnemekben már f. é. február hava óta 30—35%-ot tesz ki, a Magyar Kereskedelmi Csarnok papirkereskedői szakosztálya tegnapi ülésében elhatározta, hogy ezen áremelkedést azonnal életbe lépteti és erről vevőit körözüvény útján értesíteni fogja.

— **Pénzt vagy életet.** A rendőrségnél foglalkoztak ezzel a csinos családi perpatvarral. Itt az ősz, jön a tél, az asszonyának pénzre lett volna szüksége, de férjje mintha süket lett volna, rá se hederített az asszonykára. A napokban nagyobb pénzösszeget kapott a férj. Az asszony épen akkor toppant be hozzá, mikor férjje az ujdonságot husz koronásokat olvasgatta. Az asszonyka revolvert szegezett a férj mellének:

— Pénzt, vagy életet!  
— De édesem...  
— Semmi édes...  
— Imádlak...  
— Pénzt vagy lelőlek.  
— Felhuzta a revolver kakasát és rózsás ujjával megérintette a ravaszt.  
Férjje halálsápadt lett.  
— Mennyit akarsz? — hebegte kétségbeesetten.  
— Add ide az egész összeget.  
A férje átadta a pénzt. Másnap fölment a rendőrséghez, ahol kibékítették őket.

— **Szomorú viszontlátás.** Lukács Ferencz csapókerti lakos a napokban bejelentette a rendőrségnél, hogy nővére Lukács Juliánna özv. Kabai Jánosné néhány napja nem ad életjelet magáról. Folyó hó 18-án azután egy női holttestet húztak ki a Nagyvárad melletti Félix-fürdő egyik kutjából, a

kire a Lukács Ferenc által adott személy leírás teljesen ráillett. Lukács Ferenc azonnal Váradra s onnan a pecze-szentmártoni hullatárba ment s a holttestben csakugyan felismerte elveszett nővérét. Az öngyilkos nő nagyfokú idegbeteg volt s azt hiszik, pillanatnyi elmezavarban dobta el magától az életet.

— **Idyll a vasúton.** A napokban Debreczen és Szolnok közt közeledő vonattal utazott egy pinczérleány és egy nyájas fiatal ember, kik a pályaudvaron ismerkedtek meg és szálltak fel a vonatra. A kalauztól külön fülkét kértek, mely kérésüket az, minthogy nem volt sok utas, teljesített is. A lezárt fülkében aztán... a leány mélyen elszenderült, úgy, hogy mire reggel a rózsaujjú hajnal homlokán esőkölt, tulaórájának s az azon levő jou-jouknak — köztük foglalatban egy husz koronás aranyának, ugyszintén a fiatal embernek, is csak hült helyét találta. A kalauz jelentése szerint az idegen Arad felé vette útját.

— **A kinek nem kell a gyöngyölet.** Varga János 39. ezredbeli újoncz az, a ki sehogy sem tudja megszokni a katonai gyöngyöletet. A pár héttel ezelőtt bevonult debreczeni legény tegnap hajnalban gondolt egy nagyot és merészet s hátat fordított a kaszárnjának. Most mindenfelé keresik a megszökött katonát.

— **Magyarádi bor.** Bán László, törekvő fiatal kereskedő, kinek magyarádi borai a múlt évben is nagy kelendőségnek örvendtek, Magyarádra utazott, hogy a csekély borterme daczára ellása üzletét eredeti termékű, jóféle magyarádi borral, melyet olcsó árban árul el. A derék kereskedő azon iparkodik, hogy üzletében csak olyan borokat tartson, melyek a legnagyobb mértékben kielégítik az igényeket. Üzletében, mely a főiskola mellett van, folyvást kapható jó magyarádi bor. Ajánljuk öt olvasóink figyelmébe.

x **Mindenki tudja,** hogy egy okos asszony soha sem pazarló, de azt is, hogy egy okos asszony soha sem sajnálja filléreit, mikor egy elismert jószágú áruért valamivel többet kell fizetnie, mint egy értéktelenért, egy rosszért. Egy okos asszony például soha sem fog más szappant vásárolni, mint a híres *Doering-szappant a bagolylyal*, mert tudja, hogy azzal szépségét és bőre üdőségét megtartja és hogy ebben a legjobbat kapja, mit a szappanfélék nyújtanak és hogy mégis olcsón szerezheti be. *Doering-szappan a bagolylyal* legyen mindenkinek toillette-szappana! Ára mindenütt 60 fillér. Főraktár: A. Motsch & Co. Bécs, X.

x **Feltűnést keltő,** szép és divatos uri divat újdonságok érkeztek a közeli őrszi idényre, u. m. remek férfi és fiu fehérneműk, gallérok, kézelők, kalapok, különleges nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, esőernyők, illatszerek, uti bőröndök stb. **Fekete Jakab** elsőragu uri divat, kalap, fehérnemű és cipő üzletbe. **Debreczen, főter,** kistemplom mellett.

x **Vásároljon osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában** Budapest, V. Fűrdő-utca 10. Egy egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolczad 1 kor. 50 fillér.

**Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.**

## Schreyer nővérek hangversenye.

Debreczen, október 21.

Ámbár igen kedvező hír előzte meg a körutját járó négy Schreyer nővért, — kevés számú közönség előtt tartották meg szombaton este a Zenedében hangversenyüket.

Valósággal érthetetlen, hogy míg egy-egy ledér franczia bohózatnak zsufolt ház tombol, — az igazi művészettől legtöbb részvétlenül fordulnak el.

Avagy kihalt volna már keblünkben a szép iránti érzék, a nemes, a magasztos idealizmus iránt való rajongani tudás... Oh, hisz akkor olyan vonást rabolna el lelkünkben a sors, a melyre legbüszkébbek lehetünk!

... De ne szólj szám... Ne kem legfeljebb a Schreyer nővéreket szabad kritizálnom.

Hozzájuk pedig inkább csak dicséret fér.

Nem lehet ugyan mondani, hogy bevégett tudású művészek, de oly talentumosok, kik mindegy praedestinalva vannak, hogy idővel azokká legyenek.

Schreyer Karriettnek rövid öt évi hegedűtanulás után már is briliáns technika van. Bebizonyította ezt Wiccatemps „Polonais”-ában és Wieniawski „Tarantellá”-jában. Különösen az utóbbit kápráztatón és leányoknál ritkaságszámba menő heves temperamentummal játszotta.

Am néhol kissé túl lányosan naiv, s még nem eléggé kiforrott az előadása, tónusa rövid lélegzetű. Ezért hatott talán kevésbé a Svendsen „Romanc”-al, a melyhez érettebb zenei felfogás kell, s melyet különben is csak hosszú idő alatt megérthető, mély lélektani problémához lehetne hasonlítani. A ráadásul eljátszott „Bölcső-dallal” már sokkal több hatást ért el, talán mert ennek közvetlen naivsága jobban illik egyéniségehez.

Paula nővérenek cellojátékát körülbelül hasonló vonások jellemzik. Popper „Polonais”-ában és Goltermann „Concert etude”-jében igen szép technikai készséget mutatott be; előadása higgadtabb, mint nővéré.

Kár, hogy zenei felfogását Poppernek egyik kevésbé sikerült, mondhatnám: háládatlan „Magyar-ábrándja” után talán nem méltathatjuk érdeme szerint. A kisasszony Friedmann ur kitűnő celloján játszott, melyet — és ez természetes — néhány nap alatt nem tudott eléggé megszokni.

Legteljesebb elismeréssel és dicsérettel a négy nővér együttes játékáról szólhatunk.

Haydn egyik szép quartettjébe kissé elfogódva kezdtek bele, mint a nagy szónok szokták, kik halkán kezdik a beszédet, csak később melegekednek bele, hogy gondolataik magasztosságával és szavuk erejével amulatba ejtsenek.

A Tschaiowsky vonós négyesében már a legigazabb művészet nyilatkozott meg.

Négy ideális leánylélek sejtelmes vágya, rajongása, szerelme, bánata olvadt egybe és talált visszhangra a mi lelkünkben is.

Mennyi közvetlenség van abban a lágy, melankólikus melódiában... és hozzá a halk kíséret... mind egy-egy elfojtott sóhajlás...

Oh, esodálatos a zene hatalma! Föl-emel magasra bennünket, hol nincsen emberek, nincs vallás és vallás közt különbség, hol mindnyájan egyek vagyunk, szemünkben könnyel, szívéinkben nemes érzelmmel, ajkunkon egy legfőbb valóság szent nevével.

... Irjak-e még többet... hisz' nem himnuszt kellett volna írnom, csak kritikát, száraz kritikát.

Sz-i I-e.

## TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

### Az ifjuság kegyelete.

Budapest, okt. 22. Az egyetemi ifjuság gróf Vécsey Károly aradi vértanu özvegyének a sirjára babérkoszorút küldött.

## Országgyűlés.

Budapest, október 22. A képviselőház ma rövid ülést tartott, melyben a dohánykertészek és erdei munkásokról szóló javaslatokat fogadták el.

A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

### Ev. ref. egyházkerületi ülés.

Budapest, okt. 22. A ma megkezdett ev. ref. egyházkerületi ülésen Szász Károly és Szilágyi Dezső elnökölték. A gyűlés tárgya a tanítóképezdéről szóló jelentés volt.

### Sztrájk Triesztben.

Trieszt, okt. 22. A sztrájkolók a mai napon munkába állottak.

### A kínai háború.

Hongkong, okt. 22. A lázadás terjed. A kínaiak azt mondják, hogy a lázadók elhatározták, hogy a Kvangtungban levő hittérítői telepeket elpusztítják és a keresztény kínaiakat legyilkolják.

## TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Váltómanipuláns.** Agoston István h. bösörme nyi lakos megszorult egy kis pénzmag dolgában és minekutána penz nélkül nehezen fordul a megélhetés kereké, kapta magát s 1897. augusztus 31-én benyújtott egy váltót az ottani részvénytársulati takarékpénztárhoz, melyen Bodnár Juliánna kibocsátó és Tóth Gábor forgató néven szerepelt.

A váltó 1898. január 1-én lejárt s miután kellő időben nem rendeztetett, megperelték. Ekkor Bodnár Juliánna tiltakozást adott be a törvényszékhez, azzal védekezvén, hogy ő a kérdéses váltót sem alá nem írta, sem arra meghatalmazást nem adott, hogy nevében valaki aláírja.

A vádlott védekezése alyptalannak találtatván, közokirathamisítás miatt a helybeli kir. törvényszék által nyolcz hónap börtönre ítéltetett.

Agoston nem akarta elhinni, hogy érdem szerint kapta a büntetést s bejelentette appellációját.

§ **Virág a virágok közt.** A süketnéma Almási Róza, 26 éves leány a múlt év szeptember 5-én édesanyjával a debreczeni határban levő Szepes-Sóstó fürdőben időzött, honnan kiment a vasuti órház melletti rétre virágot szedni.

Már meglehetősen esomót szedett össze, mikor a rét tulajdonosa, Sipos Bálint ékelesen haraggal rárontott szálogot követelt tőle. Le is kapta a fejéről a fejkendőjét, a fésűjét majd aranyóráját szakította le nyakából miközben többször háthaütötte, karjánál fogva vonszolta a tanyába, zsványinak, tolvajnak nevezte, majd úgy mellbe ütötte, hogy a szerencsétlen leány elesett.

Sipos a végtárgyaláson le akarta magyarázni a dolgot, de a tanuk ellene vallottak és a brutalitásért el is ítélte a törvényszék egy hónapi fogházra, amelybe Sipos bele is nyugodott.

§ **Tolvaj segéd.** Kovács József jánoskéri születésű 32 éves cipészsegéd Fischer Menyhért cipésznel talált kondícióra. Fischer megbízott a jámbor képű segédben s megbizta pénzfelvételei is.

Kovács a folyó évi június 30-án felkelte 43 korona és 70 fillér összeget gazdája részére, de ezt alaposan elsikkasztotta, mely tette után Papp György nevű barátja munkakönyvével megszökött.

A sikkasztó cipészsegéd hurokra került s ítélkezett felette a törvényszék, mely

a végtárgyaláson két hónapi fogházbüntetést mért rá s miután ezt a vizsgálati fogsággal kitöltötte, — azonnal szabadlábra helyezték.

**§ Elítélt zsebtolvaj.** Grünberger Tóbiás 39 éves, miskolci illetőségű férfi, aki már három évi fogházbüntetést szenvedett el lopás miatt, a nyári vásár alkalmával Debreczenből Püspök-Ladányba utazott s kiszállás alkalmával a tolongás közben Rimaszombati Istvánné karczagi lakosnő zsebéből kilopta 82 forinttal terhelt pénztárcáját.

Mikor a pénzt ellopta, rögtön nyakoncsípték, de az ügyes tolvaj eldobta a tárczát, melyet azonnali keresés alkalmával az ott levő állomási felügyelő a sínek mellett meg is talált. Az elfogott tolvajt átadták a esendőrségnek s bekísérték Debreczenbe.

Tagadott ugyan erősen, de hasztalan volt minden. Bebizonyult rá a zsebtolvajlás és egy hónapi fogházra ítéltetett, melyet vizsgálati fogságával kitöltöttek vettek. Így aztán Grünberger ur ismét folytathatja a széttekintés munkáját.

(i . . . r.)

## KÜLÖNFELÉK.

**\* Leánykereskedés New Yorkban.** Nemrég egy Párisból eltűnt nőt, Anclair Marit egy new-yorki rosszhírű vendéglőben találták meg és ez alkalommal egész szervezett bandákat fedeztek föl, melyek Európa minden részéből leányokat esznek New Yorkba. Két állítólagos társaskör New Yorkban, melynek tagjai kizárólag francziák, foglalkozott főképen a leánykereskedés gyalázatos mesterségével. Az áldozatokat a társaságok ügynökei várják a kikötőben és onnan egyenesen rosszhírű lebujaikba vagy nyilvános házakba viszik. A new-yorki rendőrség mindent megtesz, hogy a leánykereskedést megakadályozza, ami több esetben már sikerült, teljesen azonban ezeknek az üzelmeknek még véget nem vethetett.

**\* Az iskolából.** — Mit tanultál ma az iskolában, kis fiam? — kérdi az apa, hazamenő kis fiát.

— Egy olyan betűt, a melynek a szára hazafelé mutat.

**\* Maccaroni-gyártás Olaszországban.** A nápolyi angol konzul az olasz maccaroni-gyártásról a következőket jelenti: A maccaronit a Fekete-tenger mellett termelt vörös téli buzából, melyet fogzai olasz buzával vegytenek, készítik. A buzát daralisztják őrléssel, melyet a korpától megtisztítva, forró vízzel tésztává gyúrnak össze. Ezt a tésztát 8-9 hüvelyk átmérőjű, lyukas fenékű hengerbe töltik, melyen víznyomással átsajtolják és az alul kitűnő tésztaesőveket körülbelül 3 lábnyi hosszban elvagdosszák, rudakba rakják és napon megszáritják. Azelőtt kézzel csinálták a maccaronit, ami nagyon hosszadalmas munka volt, ma már csak géppel készítik. A legjobb maccaroni Graguanóban, Torre del'Annunziatában és Amalfiban készül. Az olasz maccaroniból évenként fél millió ládat visznek ki az Egyesült-Államokba és 70.000 ládat Londonba.

**\* Melyik volt a legjobb?** Valakiről, a ki harmadszor nősült már, azt kérdezték, hogy melyik feleség volt a legjobb?

— Harapj egymásután három vadalmába és aztán mondd meg: melyik volt edesebb?

**\* Dalpárba.** A grönlandiak a nap visszatérését a hosszú téli éjszaka után dalt és tánczezal szokták megünnepelni. Erre az alkalomra hagyják az úgynevezett dalpárbaikat is. A megsértett fél kihívja ellenfelét és külön e célra egybehívott közönség előtt guaydalt mond ellenfelére. Barátjai együtt dalolnak vele, de sőt meg is szokták toldani a dalt azzal, a mit a párbaező esetleg elfelejtett. A kihívott félnek persze minden erejét össze kell szednie, hogy ne maradjon hátrányban a kihívóval szemben, hogy ötletesen tudjon felelni a támadásra. A hallgatóság dönti el, melyik

gunydal sikerült jobban s a nyertesnek jogában van a vesztesőt bizonyos pénzszeget követelni. Ha a hallgatók ítélete szerint egyik sem nyer, akkor mindkettő sietve távozik, mert a hallgatóságnak jogában áll bármelyiket is bántalmazni.

**\* Nincsen a reglamában.** Az előrsi szolgálatban négy száz huszár negyven ellenséges lovassal akart összeütközni.

— Az apátok irgalmát! — rivalt rájuk a hadnagy, ki épen akkor érkezett meg — fordultok tüstént vissza! Négy — negyven ellen?

— Na bizony nagy dolog is volna az, — felelt az elhamarkodó vitézek egyike, — tudtommal nincs benne a reglamába, hogy mielőtt megütközünk, olvassuk meg az ellenséget! . .

## REGÉNY.

### A „Világ Szíve”.

— Regény 2. kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

121.

Erre, még mielőtt a víz odáig emelkedett volna, hirtelen bezártam az ajtót s magamhoz vevén a még mindig bennelevő kulcs-csomót, szaladtunk a lépcsőkön és sikátorokon, míg csak a nagy esernyőnkbe nem értünk, mely börtönünk vala. Itt sem állhattunk meg azonban, mert a felfelé törő víznek különös bőfőge mindinkább közelebről hangozott s éreztük, a mint a pyramisnak rengeteg tömege meg-megrendül az utat kereső vízhullámok csapásai alatt. Kezünkbe kaptunk egy pár lámpát, a kivezető rézajtóhoz rohantunk s nem kis veszély után kulcsát meglelvén, felnyitottuk. Nem volt veszteni való időnk, mert a mint kiléptünk, a szoba másik végén már betört az áradat s pár pillanat alatt hat-nyolcz lábnyi magasságban előnté a termet. Tovább futottunk a sarkunkban levő hullámok elől s ugyancsak szerencsénk volt, hogy utunk felfelé vitt, mert máskülönben elborítottak volna az alatt, míg a különböző kapuk és ajtók kulcsát a csomóból keresgéljük.

A szerencse azonban, mely annyi ideig ellenünk volt, most mellénk szegődött és végül is minden baj nélkül feljutottunk a pyramis csucsára, épen akkor, mikor a kelő nap első sugarait kezdé széthintégetni.

Alig hiszem, hogy a kelő nap emberi szemnek különösebb látványt világított volna már meg. A pyramis udvarának kapuin kívül nagy néptömeg álldogált s várta, hogy a Tanács ülésének végeztével kinyissák a pyramishoz vezető kapukat, hogy megkezdhesék az évente ezen a napon tartatni szokott ünnepséget. A mint lenéztem rájuk, egyszerre ijedt és esodálczó kiáltások hangoztak fel.

Ez volt pedig a kiáltások oka:

A kikötőtől a főtérre vezető utcán husz lábnyi magasságu egyetlen óriási vízhullám rohant tájékozva a pyramis felé.

Most aztán tisztában voltunk mindennel.

Az oltáron levő szimbolum — nem tudom, hogy és mi módon — összeköttetésben állott a földalatti titkos gátakkal, melyek a Sziv Városát nemzedékeken át őrizték a vizáradásnak betörésétől.

Mikor a szimbolum kiszakított helyéből, ezek a gátak kinyitak s a víz rohanva tödült be rajtuk a városba, hogy a tővel egyenlő felszínt elérhesse, mely pedig ebben az évszakban magasabban állott a legmagasabb házak csucsánál is.

A pyramis csucsán két pap volt, kik a szent tüzet gondozták s az ünnepséghez való előkészületekkel voltak elfoglalva. A mint megláttak minket, kezüket tördelve felénk rohantak s jajgatva kérdezték, hogy micsoda rettenetes dolog történhetett. Azt feleltem nekik, hogy magunk sem tudjuk, de látván, hogy a víz elárasztja fogságunk helyét, el-

menekültünk onnan. Hogy és mint tudunk kiszabadulni, azt már egy szóval sem kérdezték, hanem lefelé kezdtek szaladni a lépcsőkön, de nemsokára megint csak vissza kellett térniök, mert mielőtt a pyramis alját elérték volna, utjuk mindenfelé el volt már vágva.

Ez alatt pedig tovább folyt a pusztulás. Mindenfelől zuhogva ömlött elő a tónak kifogyhatatlan medre által táplált víztömeg. Egész utcákat elöntött egyszerre, egész házsorok tűntek el egy pillanat alatt piszkos hullámaiban, e hullámok felett a halállal vívdók ordítása tölté be a várost.

(Folyt. köv.)

## DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 24.

Bérlet 19-ik szám „A”

Holnap, kedden, október 23-án:

### Egyiptom gyöngye.

Operette 3 felvonásban.

Holnapután, szerdán, október 24-én:

### Nebántsvirág.

Operette 4 felvonásban.

#### Színházi műsor.

Csütörtök, okt. 25. „C” bérlet B a b a.  
Péntek, okt. 26. „A” bérlet F i g a r o  
l a k o d a l m a.

Szombat, okt. 27. „B” bérlet K a m é l i á s h ö l g y.

Vasárnap délután C s i l l a g f i a, e s t e C s i k ó s.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

**MINDENNEMŰ**

**ISKOLAI SZEREK**

RENDRIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS  
LEGOLCSÓBBAN A

**CSOKONAI PAPIR- Kereskedésben**

KOSSUTH-UTCA 13. SZ. ALATT  
SZEREZHETEK BE.

**UGYANITT**

**ISKOLAI KÖNYVEK KÖTESE**

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

**Nagy belföldi élet-, kiházasítási és  
baleset biztosító társaság**

**Hajdumegye részére,**

### főügynökséget

szándékozik létesíteni Debreczen székhely-  
lyel. Előkelő megjelenésű és agilis urak  
nem a szakmából valók is kéretnek, hogy  
kimerítő ajánlataikat az eddigi tevékeny-  
ségi kör megjelölése mellett „A munka  
jutalmaz 7992” jellege alatt

**Haasenstein és Vogler**

hirdetési irodájába,

Budapest, Dorottya-utca 9. intézendők.

## ERZSÉBET SZŐLŐTELEP.

**Szőlővessző eladás.**

A gróf Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező „Erzsébet” szőlőtelep kitűnő minőségű fajtisza szőlővessző terméséből ez évben mintegy 500,000 darab eladó és pedig:

**I. Két éves gyökeres.**

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi és kövidinka őszi szállításra ezrenként 20 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 22 korona.

**II. Sima vessző.**

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi, kövidinka, ezerjő és zöld szilváni őszi szállításra ezrenként 5 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 7 korona.

**III. Csemege szőlővessző.**

Fehér és piros chasselas és passatutti őszi szállításra ezrenként 10 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 12 koronáért.

Nagyban vásárlásnál 10% engedmény.

A megrendelés eszközölhető az „Erzsébet” szőlőtelep irodájában

Debreczen, Kossuth-utca 32.

1468.  
1900.

v. k. sz.

**Árverési hirdetmény.**

A debreczeni kir. jbiróságnak Sp. IV. 638/5. számú végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank részére Stern Henrik debreczeni lakostól 340 kor. tőke, ennek 1900. évi február hó 1. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 86 kor. 84 fill. perköltség erejéig 1900. évi június hó 27-én bíróságon lefoglalt és 759 koronára becsült házi butorok, fali képek, tükrök és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1900. évi november hó 7-én délelőtti 10 órakor kezdetét veendő és alperes lakásán, Piacz-utczán, 58. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1900. évi október hó 18-án.

Török Péter,  
bírói kiküldött.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban Kossuth-utca 18.

**APRÓ HIRDETÉSEK**

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban Kossuth-utca 18.

A rovatban az egyeztetett beiktatás 10 szőlő 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkkel minden szó 3 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványjal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

| Lakás.                                                                                                        | Eladó                                                                                                                 | Pincze,                                                                                                      | Régi könyvek                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Igen esinos, udvari, földszint 3 szoba, konyha és első emeleti 2 szoba, konyha azonnal kiadó. Hatvan-utca 13. | egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben. | mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott. | magyar, latin, német (tudományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában — Karabélyos Zoltánnal. |

10977. tkv.  
1900.

**Árverési hirdetményi kivonat.**

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság részéről közhirrre tétetik, hogy A. Szabó Mihály végrehajtatonak, Vas Lajosné elleni végrehajtási ügyében, a debreczeni kir. törvényszék (a derecskei kir. járásbíró-ság) területén lévő, Derecskén fekvő, a derecskei 3289. sz. tkvben A. + 1254. hrsz. alatt felvett ingatlanra 1200 korona 20 fillérben, a derecskei 3964. sz. tkvben A. + 9673/12. hrsz. alatt felvett ingatlanra 120 korona 20 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban a végrehajtási újabb árverés elrendel-tetvén, annak foganatosítására határidőül az 1900. évi november hó 16-ik napjának d. é. 9 órája Derecske község-házához kitézetett.

Kikiáltási ár a fent kitett becsár, melyen alól is az ingatlanok eladatnak.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, avagy az 1881. LX. t.-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék, mint tkvi hatóság-nál és Derecske község előjáróságánál tekint-hetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1900. évi szeptember hó 23-án.

Harsányi

kir. törvényszéki bíró.

**ANTAL VINCZÉNÉ**

szabászlai és női ruha varroda terme.

DEBRECZEN, Csapó-utca 18. szám alatt (gyógyszertár udvar.)

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, miszerint a budapesti és bécsi tanulmányutamról, a hol is a női divat ágához tartozó szabászatban és annak előállításában kiképeztetésem nyertem, hazaérkeztem és annak önálló folytatását meg-kezdtem.

Ezen téren nyert bő tapasztalataim reményleni engedik azt, hogy

**a női divat legkényesebb igényeinek,**

melyek a budapesti, bécsi, valamint a párisi divatlapokban megjelennek, elvállalhatom, s oly dara-bok, mint zsakete k, felöltők, melyek műhelyemben fognak vezetésem mel-férfi szabó munkát igényelnek, férjem Antal Vincze lett készíttetni.

Magamat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva, vagyok

**Szabászat tanítására hölgyek felvételnek.**

kiváló tisztelettel:

Antal Vinczéné.

**Halmágyi Sámuel**

legnagyobb

női- és gyermek-felöltők áruháza.

**Megérkeztek!**

az őszi és téli idényre feltűnő nagy választékban a legújabb

Kabátok,  
Gallérok,  
Paletok,

Utazóbundák,  
Bakfischkabátok,  
Leányköpeny,

Kabát és  
Costümök,  
Muff, Sapka,

Collier, Boak,  
Selyem és flanel  
Ingbluzok,

Övök,  
Nyakkendők stb.

**feltűnő olcsó és szabott árakban lesznek eladva.**

Nyomatott a „Csokonai”-nyomdában Debreczenben.